

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ДРАЙВЕРИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ: ВИКЛИКИ, РИЗИКИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сучасний етап розвитку національної економіки характеризується необхідністю формування нової моделі господарювання, орієнтованої на забезпечення стійкого економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності та ефективне використання ресурсного потенціалу. В умовах повоєнного відновлення особливого значення набуває пошук механізмів, здатних забезпечити не лише відбудову зруйнованої інфраструктури, а й створення передумов для довгострокового соціально-економічного розвитку. Одними з ключових чинників такого розвитку виступають інновації та інвестиції, які формують основу структурної модернізації економіки та забезпечують її адаптацію до нових глобальних викликів [1].

Повоєнне відновлення не повинно обмежуватися відтворенням існуючих виробничих потужностей. Навпаки, сучасна економічна практика свідчить про доцільність використання принципу «відбудувати краще, ніж було», який передбачає впровадження інноваційних технологій, цифрових рішень та нових управлінських підходів. Саме інноваційний розвиток здатний забезпечити підвищення продуктивності праці, ефективності використання ресурсів та конкурентоспроможності суб'єктів господарювання на внутрішньому і зовнішньому ринках [2].

Важливу роль у процесі повоєнної трансформації економіки відіграє інвестиційна діяльність. Інвестиції є основним джерелом фінансування модернізації виробничих систем, відновлення інфраструктури, розвитку людського капіталу та впровадження інновацій. Водночас ефективність інвестиційних процесів значною мірою залежить від інституційного середовища, рівня економічної безпеки, прозорості державної політики та здатності країни мінімізувати ризики для потенційних інвесторів.

В умовах післявоєнної відбудови особливого значення набуває формування інноваційно-інвестиційної моделі розвитку, яка передбачає інтеграцію фінансових ресурсів, науково-технологічного потенціалу та управлінських інструментів. Такий підхід дозволяє забезпечити не лише відновлення економічної активності, але й створення нових точок економічного зростання. У сучасних умовах до таких точок належать високотехнологічні виробництва, цифрова економіка, логістична

інфраструктура, відновлювана енергетика, оборонно-промисловий комплекс та сфера інноваційного підприємництва [1].

Одним із головних викликів повоєнного розвитку є обмеженість фінансових ресурсів. Значні обсяги руйнувань потребують масштабних капіталовкладень, що зумовлює необхідність залучення міжнародної фінансової допомоги, грантових програм, прямих іноземних інвестицій та механізмів державно-приватного партнерства. При цьому важливо забезпечити ефективний розподіл ресурсів між різними секторами економіки з урахуванням їхнього потенціалу створення доданої вартості та мультиплікативного ефекту [2].

Суттєвим фактором успішного відновлення є розвиток інноваційної екосистеми. Її складовими виступають науково-дослідні установи, університети, інноваційні кластери, технологічні парки, бізнес-інкубатори та венчурні фонди. Взаємодія зазначених елементів створює сприятливі умови для генерації нових знань, комерціалізації наукових розробок та формування конкурентоспроможних інноваційних продуктів. Особливо актуальним є розвиток технологій штучного інтелекту, цифрових платформ, автоматизованих систем управління та індустрії 4.0, які здатні забезпечити прискорену модернізацію економіки [1].

Разом із можливостями повоєнне відновлення супроводжується значною кількістю ризиків. До них належать політична нестабільність, безпекові загрози, недостатній рівень інституційної спроможності, корупційні ризики, нестача кваліфікованих кадрів та висока волатильність зовнішнього економічного середовища. Вплив зазначених факторів може негативно позначатися на інвестиційній активності та стримувати реалізацію інноваційних проєктів. У зв'язку з цим особливого значення набуває впровадження ризик-орієнтованих підходів до управління розвитком та забезпечення економічної безпеки держави і суб'єктів господарювання.

Стратегічною передумовою ефективного повоєнного відновлення є формування сучасної державної політики підтримки інновацій та інвестицій. Така політика повинна передбачати податкові стимули для інноваційно активних підприємств, розвиток механізмів гарантування інвестицій, підтримку стартапів, спрощення регуляторних процедур та створення сприятливих умов для функціонування малого і середнього бізнесу. Особливу увагу необхідно приділяти розвитку людського капіталу як ключового ресурсу інноваційної економіки [2].

Перспективним напрямом розвитку є цифровізація процесів управління економічними системами. Використання технологій великих даних, штучного інтелекту, блокчейн-рішень та цифрових платформ дозволяє підвищити прозорість інвестиційних процесів, оптимізувати управлінські рішення та забезпечити ефективний моніторинг реалізації програм

відновлення. Цифрова трансформація стає не лише інструментом підвищення ефективності, а й важливою умовою формування нової економічної моделі, орієнтованої на знання та інновації [1].

Таким чином, інноваційно-інвестиційні драйвери виступають фундаментальною основою повоєнного відновлення економіки та формування її довгострокової конкурентоспроможності. Поєднання інвестиційних ресурсів з інноваційним потенціалом створює передумови для модернізації виробничих систем, розвитку високотехнологічних секторів та забезпечення економічної безпеки держави. Ефективна реалізація зазначених напрямів потребує удосконалення інституційного середовища, впровадження сучасних механізмів управління ризиками та активізації співпраці між державою, бізнесом і науковою спільнотою. Саме на цій основі може бути сформована стійка модель повоєнного економічного розвитку, здатна забезпечити високі темпи зростання, інноваційну модернізацію та інтеграцію України у глобальний економічний простір.

Додатково слід наголосити, що успішність повоєнного відновлення значною мірою визначатиметься здатністю держави та бізнесу формувати нові економічні моделі розвитку, орієнтовані на принципи інноваційності, стійкості та технологічної модернізації. У сучасних умовах інвестиції повинні спрямовуватися не лише на відновлення пошкоджених об'єктів, а й на створення сучасної виробничої, цифрової та соціальної інфраструктури, здатної забезпечити довгострокове економічне зростання. Важливого значення набуває розвиток партнерства між державними інституціями, науковими установами та приватним сектором, що сприятиме ефективному впровадженню інноваційних проєктів і прискоренню технологічного оновлення економіки. Водночас стимулювання інвестиційної активності має супроводжуватися удосконаленням механізмів захисту інвесторів, підвищенням прозорості управлінських процесів та розширенням доступу до фінансових ресурсів. За таких умов інноваційно-інвестиційна модель розвитку стане основою формування конкурентоспроможної економіки, здатної забезпечити високий рівень економічної безпеки, соціальної стабільності та інтеграції України у світовий економічний простір [1; 2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ткаченко А. М., Тимошенко Д. М. Інвестиційне забезпечення інноваційного потенціалу промислового підприємства. Економічний вісник: збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗДІА, 2013. Вип. 5. С. 119–125.
2. Ткаченко А. М., Силенко О. М. Інноваційно-інвестиційний розвиток як головний чинник формування конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. 2017. № 6. С. 89–94.